Број 174. У Новом Саду у петак 13. (26.) августа 1910. Година XLV.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Појединим бројевима од петка цена је: за целу годину 2 круне, на целу годину 4 кр. за остале земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Тел. бон бр. 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДИОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Појединих вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Ко су савезници Румуна?

Долазак Куенове владе на кормило Угарске, пакт српских подрепаша са истом владом, незаконитости, које су се дешавале при избору изборника и посланика за српски народно-црквени сабор, решења тога сабора и преговори „румунске елите“ — епископата — са Куеновом владом, то су догађаји, који су у последње време веома интересирали српско јавно мнење, и који могу бити од кобног значаја по интересе српскога народа у аустроугарској монархији.

Наша ће задаћа бити да испитамо у колико ти догађаји стоје у међусобној вези.

И политичким букварцима је јасно, да је долазак српских подрепаша на кормило наше автономије, плод „знаменитог пакта“ њиховог са Куеном. И тај пакт ће изаћи на видело, као што је изашао на видело пакт усмени и писмени, који је показао у свој њиховој политичкој наготи Прибићевића и остале подрепаше, који су трговали правима српскога народа. Ти пактови нису писани на хартији, већ на кожи српскога народа, а она је врло тугаљива. Јер ће време показати од каквих ће рђавих последица бити ти фамозни пактови по српски народ.

И преговори „румунске елите“ са Куеновом владом стоје у тесној вези са фамозним решењима подрепашке већине на српско народно-црквеном сабору у ствари српских задужбина, манастира, и оних спорних општина, из којих би Румуни да са свим истребе Србе, да би могли остварити свој народни идеал: Ердељ са чистим или претежним румунским живљем све до предела реке Тисе. Румуни би хтели да истисну Србе из тих спорних општина, где су Срби староседеоци били, који су их раширеним рукама примили у оно време, кад су Румуни обезглављени били. Српска народна радикална странка водила је љуту борбу са настојчивим Румунима, и ту су борбу требали наставити и они, који су у последње време дошли у већину на српско народно привременом сабору.

Па шта смо видели? Та већина не само да није наставила ону борбу, коју је српска народна радикална странка водила, већ је у споразуму са Румунима донела таква решења која штете интересе српскога народа и иду у прилог Румунима Тако нпр. решење, да се укине парница у ствари манастира Ходоша, огорчило је у великој мери српско јавно мнење, које у томе види отворено издајство српске ствари. Такав маневар могла је учинити та већина само у споразуму са Румунима, који располажу огромним новцем.

Но има још једно решење те злогласне већине, које српско јавно мнење није ни запазило у оном великом узбуђењу. То питање на први поглед изгледа сићушно, но оно је од много већег значаја него и само питање манастира Ходоша.

Кад је у прорачунској расправи било на дневном реду питање: колика свота да се стави у прорачун за оне општине које се деле од Румуна, онда је један радикалски посланик предлагао, да се у прорачун стави свота од 5000 круна, но самосталско либералска већина остаје при своти од 1000 круна

Већ више пута је било речи о румунској најезди, којој су изложени многи крајеви наши у вршачкој и темишварској дијецези — Банатска Црна Гора и Клисура. Намера нам је била, да заинтересујемо српско јавно мнење за то питање, да би тако удруженом силом могли стати на пут том румунском продирању у наше крајеве. Речено је, да су се Румуни у ту сврху врсно организовали, да располажу огромним новцем и да шаљу своје емисаре у оне крајеве, где има нешто Румуна, да спремају терена за покретање деобних парница. Све трошкове око вођења парнице сносе румунска пропаганда, и она у таквим приликама не жали жртава. Јер наравно, да се народ у таквим спорним општинама прикључује оној страни, која му у првом реду пружи материјалне помоћи за вођење парнице, за исплату цркве или зидање новога храма. Ми знамо, да и у чисто српским општинама новчано питање доводи до највећих тј. Колико је, дакле, то питање од великог значаја тамо, где народна свест није развијена, као што је то случај у оним спорним општинама, где су Срби измешани са Румунима? Зато је радикални саборски одбор прискакао у помоћ таквим општинама. Но Куенов сабор је снизио ту припомоћ до минимума, и тако је све те спорне општине предао Румунима на милост и немилост. У таквом случају немогуће је водити борбу са Румунима. Јер у том случају били би ми мала војска без оружја, која треба да се бори са многобројним непријатељем, који је снабдевен најмодернијим оружјем.

Док је радикална странка била на управи автономије, Румуни су наилазили на јак отпор, када су јуришали на српске манастире, задужбине, и крвавим главама се враћали са тога јуриша. Но ситуација се променила, када су Куенови жбири дошли на управу наше автономије Румуни су увидели да тима људима импонирају „звечећи разлози“, и за то су у тој већини на сабору нашли себи савезнике, који су им олакшали посао, те донели она фамозна решења, у погледу манастира Ходоша и оних општина српских које се деле од Румуна. Српско друштво нема дакле ништа да очекује од тих издајника, који су на челу наше автономије, већ треба само да се побрине, да сачува особито српске општине, где не губимо само материјално, већ губимо и живе душе људске, што је по један народ губитак од великог значаја. Само тако би могли бар нешто паралисати рад оне већине на српско-народно црквеном сабору, која је или глупава, или покварена — трећега нема.

Нови Сад, 13. августа.

Положај у Хрватској и Славонији. Бан Томашић је у својој изјави, у званичном листу „Народним Новинама“, отворено рекао шта тражи. Он тражи распад коалиције и образовање јединствене хрватске странке. Из те странке пак да се искључе

ПОДЛИСТАК.

ЗАШТО НИЈЕ ДРУКЧИЈЕ?

Сећа се Даринка као да је данас било...

Јесењско мирно вече... Непознат, повисока раста, са танким наусницама и капутом од кадиве указао се пред њом. Погледи им се срели.. И то је било све

И од то доба почела су јој долазити писма од њега. У њима је било нешто необично.

Он је у писмима говорио:

„Зашто свету сунца?.. И кад све што ме чини живим тежи за Вама, не знам зашто то бива. Видим само да није друкчије!“...

Сва је писма његова слагала у кутију. И кад је год отворила које писмо, пред очима јој се указао он онако, како га је оне јесењске тихе ноћи видела. И кад им се погледи срели.

И лебдећи тако лик његов пред очима јој, она је понављала из писама му његове мисли. Понављала и тражила у себи одговора...

Зашто свету сунца? И све што га чини живим да тежи за њом!.. Зашто није друкчије? А кад није друкчије, шта ће она? Може ли она што против тога?..

И она га је чекала.

*

Он је дошао. Слободно је закуцао на врата и ступио. Браћа јој и отац и мати примили су га.

А она? Она је знала да не може бити друкчије. Јер јој се чинило, да је стари, стари познаник дошао под кров њихов.

У богату је кућу ушао. Зато су га сјајно угостили. А она га је послуживала. И радовали се, што је он дошао.

Па су онда чекали да нешто чују од њега.

Он је почео да говори о животу. И како поуздање држи живот. Па је рекао, да срећа не мора бити плод богатства. Као што и несрећа не мора бити плод сиромаштва Јер има и богатих, који су несретни и проклињу свој живот. А има и сиромашних, који су сретни и радују се животу. Сиромашан кад има поуздања, он је богат, јер му поуздање надокнађује богатство. И он је сретан! Богат кад нема поуздања, сиромашан је јер богатство може и пропасти, а он нема чиме да надокнађује губитак. И он је несретан!

— А ко има поуздања? — изненада упита она.

Он одговори:

— Онај, који ће и учинити што може да учини. И кад оно што је учинио, да је то учинио јер је хтео. Тај има поуздања! Но многи неће да учини што би могао да учини, јер не зна колико има поуздања. И не зна колико поуздања има онај, који устукне, кад треба да верује, да и други има поуздања. А где су поуздања удружена, ту је срећа велика.

Даринка је то као кроз сан слушала. И све је веровала... Поуздање држи живот. Срећа не мора бити плод богатства. Као што и несрећа не мора бити плод сиромаштва. Поуздање је срећа! Човек има поуздања, кад ће учинити оно што може да учини, и учинио што је хтео да учини. А многи неће да учини што би могао да учини, јер не зна колико има поуздања И не зна колико поуздања има онај, који устукне, кад треба да верује, да и други има поуздања. А где су поуздања удружена, ту и срећа бива велика..

Нека тај човек изрече реч; нека је узме за руку и поведе је! Не чини ништа што је сиромашан. Он има поуздања! И не чини ништа што је она богата. И она има поуздања. А поуздање је више од богатства! И нека удруже своја поуздања да им срећа буде велика.

И она се сети писама његових.. Зашто свету сунца?.. И све што га чини живим да тежи за њом! Зашто? Јер није друкчије А тежња то је што и хтети. Па нека изрече реч да она буде његова.. Учинио ли си што си хтео, то је поуздање; то је срећа. И он неће бити онај, који неће да учини што може да учини, јер да не зна колико има поуздања. И он неће бити онај, да не

они, којима је прогањање разних виших чиновника преће од земаљских интереса; којима је грдња и исмевање католичког свештенства културна политика; који су у странци, која стоји на нагодби, а не примају нагодбу и који ув предности што их имају као чланови владине странке хоће да уживају и славу опозиције. Бан уједно предлаже коалицији, да дође у јавну њену седницу и пред јавношћу образложи и даде рачуна о сваком свом поступку. Та изјава банова сматра се као ултиматум коалицији. Бан од тих својих захтева неће одступити, нити попустити. Реч има сад коалиција.

Коалиција није још ништа званично одговорила на ту изјаву, управо поруку банову. У седници коалиције повео је др. Палечек реч о оној поруци бановој, да би он бан, дошао у јавну седницу коалиције и разложио и образложио своје назоре. Др. Палечек је у договору са неким својим друговима предложио, да се коалиција одазове тој жељи бановој. Ну о том предлогу дра Палечека није гласано, него је само истицано, да у том погледу има већ закључак коалиције, по коме ће коалиција саслушати бана кадгод буде он то желео.

Иако коалиција није званично ништа одговорила на банову изјаву, сви листови коалиционих странака о говарају на њу и та се одговори прилично не слажу, осим оних „Покрета“ и „Србобрана“

„Покрет“ истиче, да је бан образовање коалиционог блока рђаво схватио као закључак, да га коалиција хоће да помаже. Истиче даље, да бан тера личну политику, када тражи прогон неких чланова у коалицији „Покрет“ одбија предлог банов, да бан пред јавношћу образложи своје поступке, јер, каже они познају баново становиште и с њим се ни најмање не слажу.

„Србобран“ је такође противан, да бан пред јавност изнесе, зашто он све оно тражи што је навео у својој изјави. Наравно да је противан и томе, да се искључују неки чланови коалиције, јер се тиче коже његових уредника и уредника брата му „Покрета“. „Србобран“ тврди, да „коалиција неће жртвовати никога, па ни најмањега и најнезнатнијег од својих чланова“. На то — каже — не може пристати „ни један поштен човек у коалицији“. И „Србобран“ сада открива тајну, како је бан Томашић у првим преговорима са дром Медаковићем и Прибићевићем ставио предлог, да се из коалиције искључи хрватска странка права, а остали да образују владину нагодбену странку. Они су тада одбили тај банов предлог.

Остали чланови пак коалиције, нарочито они у хрватској странци права — као што из Загреба јављају „Н. Сл. Преза“ — отворено изјављују, да се надају да ће се постићи споразум са баном и истичу, да би била велика несрећа по земљу, кад би бан Томашић одступио. Осјечка „Народна Обрана“ пише, да би била неопростива погрешка, ако коалиција одбије понуду банову, да бан јавно разложи своје становиште и изнесе своје захтеве Истиче као велики успех већ и то, што бан хоће да нагодбу спроведе у пуној чистоти, а за то је задобио и пристанак министра председника Куена. И „Народна Обрана“ каже: „Кад ствар тако стоји, хрватско-српска коалиција дужна је банове захтјеве уважити, те коли странчке интересе толи жеље појединих чланова својих подвући интересу домовине и народа“.

Положај је јасан Бан Томашић је рекао своју последњу реч, сад има реч коалиција. Она има да каже: да или не. Коалиција не одговара још ништа, јер су јој се о скуте обесили Лорковићи и Прибићевићи, које бан тера напоље. Превагну ли ови, те коалиција не пристане на банове захтеве, бан ће поћи даљ — било поновном оставком или без ове — својим путем, не обзирући се на коалицију, као целину. А да ова неће остати целина, сведочи расположење у коалицији, сведочи писање „Народне Обране“. Многи ће поћи за баном, поћи ће сви они, које бан хоће. Прибићевићи и Лорковићи то добро знају и сада покушавају свим силама или да принуде бана да прими и њих или да повуку са собом што више њих из коалиције. Борба је огорчена, јер је у њих у питању опстанак, хлебац Одбаци ли их бан и отресе ли их се већина у коалицији, изгубиће се у ништавилу, из кога се и подигли, јер је и народ већ упознао их као шпекуланте и шићарџије. И како изгледа крај свег очајничког им копрцања неће успети. Не избегоше заслуженој им судбини, која чека сваког измећара.

Како треба да рачуна пољопривредник.

Пољопривредник мора данас да добро отвори очи, ако жели, да у своме послу напредује. Отворених је очију само онај, ко о своме послу води рачуна, јер се само рачуном може тачно установити да ли посао напредује или иде у натраг. Тако је то у свакоме другоме послу на свету; свуда озбиљни људи рачунају и са најмањом ситницом, само ако и она помаже, да посао напредује. Па да ли тако чини и наш пољопривредник? Не. Он или не рачуна никако, или ако рачуна, прерачунава се, па му рачун обично испада онако, како би желео, да му је посао испао, дакле са успехом, премда често на посао и надоплаћује и ради на штету. Да ово напишем, навело ме је то, што сам се већ много пута осведочио, да наш свет погрешно рачуна. Ево једнога примера: Неко је платио за јутро земље осамдесет круна аренде, а примио је за кукурузе, што је на томе јутру набрао, сто круна, па мудрује овако: осамдесет сам платио а сто примио, претекло ми је двадесет круна „хасне“.

А да ли је ово добар рачун? Није. Да видимо, како о томе мудрује спахија Он предаје своју земљу чиновнику и каже му: Ево ти земље, па води бригу о њој. Ево ти новаца, па набави све, што ти је код обрађивања земље потребно. Гледај да ми земља годинама носи све боље жетве, обрађуј је и ђубри уредно Не заборави, да новац и труд, што ћеш га око обрађивања земље уложити, може за трен ока да уништи туча мраз, суша или каква друга непогода; а кад би тај новац уложио у штедионицу, носио би ми добру камату. Зато ја и од тога новца желим камату и то већу, него што је даје штедионица, јер ко зна, каква ће бити идућа година — Најми и радника, колико год та треба, да посао свршиш, и постави над њима надгледнике, што ће пазити, да радници не дангубе, већ да раде уредно — Кад продаш род, што ће га земља донети, а ти плати и све порезе и намете, подај оправити све зграде, попуни и уреди све справе и алате и врати ми новац, што сам ти пре жетве дао за све потребе. Кад све то будеш поплаћао видећемо, шта ће остати; јер мени треба још и камата на сав новац и сермају, што сам ти дао, да у посао уложиш А право је, да и преко те камате још нешто претекне као хасна (рента) од вродности земље, јер земљу могу увек продати и новац у штедионицу уложити, па ће ми носити камату. Ја сам задовољан, ако ми земља и малу камату носи, јер ми земља не може пропасти а новац у штедионици може Али као год што сам задовољан и са мањом каматом од земље, захтевам да ми сав остали новац, што га у посао дајем, носи што већу камату, јер: марва се може поболети и угинути, усеве може потући лед, а хамбареви могу изгорети и каквих све непогода нема у нашем послу

Ето тако мудрује спахија. За њега мисли други, бригу му брине други, други му пази на раднике, други ради, а сви раде за плаћу. А како стоји та ствар код малога поседника? Он је сам свој спахија и чиновник и надгледник и радник, обично је и сам колар и ковач и машиниста и зидар и тесар, једном речи: сам све ради.

Па кад све ради, право је да за све прима и плаћу, али баш он сам сав свој труд не зна да процени.

Сада ћемо да прегледаме још једно питање: Од чега највише зависи успех у пољопривреди? На ово се може одговорити: Успех зависи у главноме од тога, колико произвађамо и колико за производњу трошимо. Чим је већа производња или чим је већа штедња, тим је успех бољи. То се може и другојачије казати: Успех је тим бољи, чим јевтиније произвађамо. Испитујемо ли, која је производња јевтина доћи ћемо на то, да ће онде бити производња тим јевтинија, чим са истом множином средстава и рада више произвађамо, односно чим радну снагу потпуније искоришћујемо, дакле чим марљивије и пажљивије радимо и чим мање дангубимо. А како искоришћује радну снагу мали пољопривредник, да ли потпуно или непотпуно? Погледајмо му само једну важну снагу — теглећу стоку. На великим имањима може плуг коња или волова да посвршава све послове на земљишту од 30 до 40 јутара. Узмимо, да мали поседник не може са једним плугом толико свршити јер му земља лежи у више комада, далеко је од села и т. д., али је сигурно, да се једним плугом може обрадити 20 јутара земље. У нас има врло много пољопривредника са мање од 10 јутара, па ипак држе плуг волова или коња. Пошто се са једним плугом може обрадити 20 јутара, а он обрађује н. пр. само 10, то произилази, да такав поседник обрађује своју земљу са двоструким трошком, дакле да скупље произвађа или да му се труд ло

зна колико има поуздања, и устукне, кад треба да верује да и други има поуздања. И он ће веровати да и она има поуздања. И она ће показати да има поуздања, када ће се одазвати његовој речи...

И она га је гледала очима, да ископа из њега ону реч. Ону реч, да она буде његова. И отац и мати и браћа јој чекаху ону реч: да она буде његова.

Чекали су, чекали су. И већ паде мрак. А он је још увек говорио о поуздању. И одједном је изгледало, да хоће да искаже ону реч. Да покаже своје поуздање. Погледао је у Даринку. У очи јој погледао И већ поче... Али шта је? Ево он се трже. Спустио је главу и — не изрече ону реч.

Он је отишао. А Даринка је дуго стојала као сломљена.

* *
*

Сунчани зраци су на западу још трептали.

Она је крај прозора написала писмо. Њему

„Господине! Слегло се сунце . . . Зашто није друкчије? И све што Вас чини живим, тежи за мном, — рекосте. А тежња, то је што и хтети. Учинио ли си што си хтео, показао си поуздања.

Па сам очекивала од Вас, да ћете и показати своје поуздање! Али Ви га нисте показали.

Зашто није друкчије?

Јер многи неће да учини што би могао, јер не зна колико има поуздања. И не зна колико поуздања има онај, који устукне, кад треба да верује да и други има поуздања.

А Ви сте устукнули. И нисте веровали да и ја могу имати поуздања. Те сте пропустили час. И није учињено да се збуде: Где су поуздања удружена, ту и срећа бива велика.

Саветујем: Кад Вам се још где укаже слична прилика, и верују Вам, колико сам Вам ја веровала, пазите да опет не пропустите час...

И да не буде друкчије..“

*

И већ прође два дана Прође и трећи дан. А дође четврти.

И Даринка доби другог госта.

Но овај није говорио о поуздању и срећи. Већ је пришао девојци и узео је за руку

А мати и отац и браћа јој дадоше свој благослов.

*

Онај пак, који је говорио о поуздању и срећи, одговорио је Даринки на њено писмо кратким брзојавом:

„Хвала на савету! Одох у лудницу... Смејте се!“

Даринка је још само шапутала: „Зашто није друкчије!“

—р—

шије награђује. Као год што не може да потпуно искористи снагу теглеће стоке, тако не може мали поседник да искористи ни своје снаге, ни снаге своје породице.

С тога је у читавом свету врло важно питање, како да се маломе човеку пружи прилика, да дође до посла и зараде; а може се ово питање решити на више начина Ја сам већ чуо из уста једнога ратара ово: Господару, ако ти орош дугачко ја орем дубоко. Овима је речима много казано. Где је мало земље, ору је и обрађују људи боље, па им и више користи носи Код нас су још повољније прилике за решење питања, како да се помогне маломе човеку. У нашим крајевима има доста земље само што није у рукама малога поседника, већ је спахинска, црквена, манастирска и т. д. — Већ од старијих времена, а особито у последњих неколико година одомаћио се код нашега света обичај, да земљу „арендира“. Код тога посла наш ратар мудрује овако: Поред мојих неколико јутара могу лако обрадити и неколико јутара аренде; б де ли штогод хасне, то ми је ова олако пала. Ово је мишлење сасвим добро и наш би се свет арендирањем земље без сумње много помогао, само кад се не би п р е т е р и в а л о с а ц е н о м за аренду.

Ко хоће да паметно процени, шта се може за аренду платити тај мора да рачуна онако, како смо напред навели. Родна земље треба да подмири аренду (аренда је у овоме случају камата од земљине вредности), треба да подмири камату за сав трошак, што га је арендаш у посао уложио, треба да залеже сав трошак за рад, за семе, порез и остале потребе, и после свега тога треба још нешто да пренекне за ризик, јер арендаша може да снађе каква непогода, па да му уништи сав род, а аренда се мора платити, ма се и узајмила. Где се овако рачун не поклапа, ту се арендира без користи — из јагме, али ту нема напретка.

И за онога, који своју земљу издаје у аренду, није свеједно, како је и под којим условима издаје. И власник земље треба да је на чисто с тиме, шта може од своје земље захтевати. Врло је важно, да власник има на уму, да земља треба да носи с и г у р а н п р и х о д кроз више година.

Сигуран приход може доносити само земља, која се уредно обрађује и ђубри. Има случајева, где власник земље иде само за тим, да што више аренде добије, па за љубав веће аренде препушта арендашу, да ради са земљом шта хоће. Арендаш је наравно не ђубри, већ извлачи док може, а после је напушта и власник се мора дубоко машити у џеп, жели ли такву земљу опет да дотера. Сувише велика аренда само је п р и в и д а н п р и х о д, који се кад тад мора земљи вратити, Шго је земљино, најбоље се и најкорисније да јој се одмах, за времена враћа. Власник земље добро треба да пази на то, да земљу издаје само добрим радинима, а да им се омогући да земљу заиста добро обрађују, потребно је, да им се земља издаје на дуже време од једне године.

И власник и арендаш треба да рачунају исправно, а не да се међу обно обмањују тиме, што се за земљу плаћа велика аренда, а не ђубри се. Јер ако ова двојица и неће доживети оно време кад ће земља бити исцрпљена, кад се дакле неће толико аренде плаћати, али се неће толико из земље црпети дочекаће то сигурно наши потомци и теже ће им пасти него ако ми сада добро радимо.

Много је пута код узимања земље у аренду крива и неслога појединаца, који цену на (лицитацији) дражби натерују, а могли би — да су сложни — земљу и јевтиније добити.

Ја сам се код разлагања о потреби да наш пољопривредник рачуна, дотакао нарочито питања арендирања земље из тога разлога, што је баш арендирање земље посао, који са паметним рачуном вођен, може маломе пољопривреднику велику корист носити и обратно, што многи који без рачуна у овај посао улази, страдава.

Како ваља у томе послу мислити и рачунати, показао сам у овоме чланку, а добро би било, кад би и други позвани о томе предмету проговорили.

Политички преглед.

Србија и Турска. Бечки и пештански листови донели су били вест о неком тајном уговору између Аустроугарске и Турске. По том уговору, Аустроугарска се обвезала, да брани Новопазарски Санџак од упада из Србије или Црне Горе. Турска се пак обвезала за то, да Србији по жељи Аустроугарске з брани провоз ратног материјала кроз Турску. Турски посланик у Београду изјавио је српском министру спољних послова, да су вести о неком турско аустроугарском уговору потпуно неистините. Турска у никојем случају неће забранити Србији провоз ратног прибора кроз Турску.

Славље на Цетињу На Цетињу се већ од три дана бави талијански краљ и краљица и бугарски краљ и син му Борис Српски престолонаследник Александар стићи ће на Цетиње тек у суботу. Јуче пре подне предали су посланици Аустроугарске, Немачке, Француске, Енглеске и Грчке кнезу Николи честитке својих владара. Аустроугарски владар Фрања Јосиф писао је својеручно писмо кнезу Николи, и то је писмо, како јављају бечки листови, врло срдачно и пријатељско Црна Гора ће се прогласити краљевином у недељу 15. (28.) августа Светковина ће почети већ у суботу пред вече и трајаће пуна три дана. На Цетињу стрепе од анархиста и зато су Трст, Река и сва далматинска пристаништа, као и железничке пруге у тим крајевима преплавили талијански тајни полицаји. Преко црногорске границе не пуштају никог без дозволе црногорског конзула у Котору, а овај издаје дозволе тек онда, када добије са Цетиња извештај, да може издати.

Догађаји у Македонији и Старој Србији.

На основу извештаја главног заповедника турске војске у Албанији, Тургут Шефкет паше, турска је влада пристала, да се не отпуштају кућама војници оперативних чета Тургут паша известио је турску владу, како је војска у Македонији и Старој Србији безусловно потребна, ако се хоће озбиљно да се спроведу радикалне промене у свима административним гранама. С тога је већ издата наредба, да се за турску војску припремају зимски конаци у Македонији и Старој Србији. Ако се ова војска и од сада буде тако зверски понашала према тамошњем становништву, онда боље да је нису ни одашиљали, или дома вратили. На силне тужбе свих хришћана турска је влада изјавила, да ће строго ствар испитати и суровости турских војника стати на пут. Да не остане само и ово једно од оних силних обећања турске владе.

Турска и Грчка. Паришки листови доносе, како је тамошњи турски посланик Наум паша свом снагом радио код француског министра спољних послова Пишона, да силе заштитнице Крита, не допусте гувернеру Крита Венизелосу, да прими посланички мандат за грчку скупштину. Пишон је одговорио да се та ствар не тиче Турске. Венизелоса нису бирали Крићани већ Грци. Он је грчки поданик, и до сада је већ више пута изјавио да би да напусти свој положај на Криту, но на молбу конзула остао је критским гувернером Избор Велизелоса за посланика грчке народне скупштине не вређа ни најмање и ни у ком погледу оне гаранције, које су силе заштитнице дале Турској следе Крита.

Из Цариграда јављају, да је министар спољних послова примајући прекјуче дипломате, изјавио амбасадорима великих сила заштитница Крита да порта неће ништа предузимати, ако Венизелос буде дао оставку на положај шефа критске владе Листови јављају, де је министарски савет јуче решио да у Атини учини енергичне кораке, ако Велизелос или други који Крићанин буде примљен у грчку велику народну скупштину пре но што би дали оставке на своје положаје на Криту.

Вести из места и са стране.

Бугарски краљ у Босни и Херцеговини.

Краљ Фердинад са сином својим наследником престола Борисом, у повратку своме са Цетиња свратио је у Сарајево и Мостар. У Сарајеву је очекиван у вече, но стигао је у јутру, јер се предомислио био и ноћио у Коњицу. На аутомобилу прегледао је све знаменитости вароши као и утврђења По његовој и опет ненадној наредби, није одржана молитва у сарајевској катедрали, већ у једној најстаријој францишканској капели У сарајевским круговима изводе из тога, да је бугарски краљ хтео да избегне сваки састанак са надбискупом Штадлером, који је био поручио краљу Фердинанду, да га чека у катедрали. Краљ Фердинанд је на то изјавио, да му је жао, али да у катедралу не може доћи. Из францишканске капеле отишао је бугарски краљ у Бегову мошеју, где га је дочекао турски поглавица босанске муслиманске цркве Рајс ил-илема Шарац Ефендија и провео га и протумачио му све знаменитости мошее Краљ Фердинанд је са великим интересовањем све разгледао и слушао. Одатле је отишао у музеум земаљски, где је нарочито посматрао земаљске продукте и творевине. — У Мостару се бавио кратко време разгледавши варош и околину.

Одложени румунски војни маневри.

Како из Букурешта јављају, велики број румунских економа, умолили су владу, да се ове године не одрже велики румунски маневри. На основу те молбе, као и опасности, да колера из Русије не пређе на границу, предложили су румунском краљу, министар унутарњих послова и министар привреде, да се ово-годишњи велики маневри румунске војске не држе Краљ је пристао на то. Маневри, који су се требали одржати у Молдавској, одложени су.

Нова врста ратних лађа.

Из Лондона јављају, да ће заповедништво флоте, као покушај да сагради једну велику ратну лађу, која ће бити снабдевена са мотором. На лађи неће бити ни димњака ни катарки, те ће више места бити за топове, а топови могу бити и много тежи, јер ће без казана бити много мање терета.

Велика проневера.

У Русији су у последње време пронађене велике злоупотребе код чиновника. Сада су изаслати сенатори, да целу ствар изиде. Влада је изненада послала грофа Медема, да прегледи сибирску железницу. Гроф Медем је сасвим изненада дошао у Иркуц, запленио је списе и после кратког прегледања установио је, да је проневерено 50 милиона рубаља. После преметачине код чиновника, више су њих ухапшени

Непријатна учтивост

Последњу утакмицу летења у Француској сматрали су и са стратегијског гледишта за врло важну, те су је у војничким круговима са великим интересовањем пратили У Нанту у је међу осталом публиком и много офисира чекало долазак крилатица. Заповедник једне коњичке дивизије, Фотлаб одједном сиђе са трибине, пође једном цивилу и позови га:

— Друже, вама није овде место, пођите самном горе на трибину!

Цивил изненађен противио се овој срдачној учтивости и рекао је пуковнику, да се влада преварио.

— Нисам се преварио — одговори пуковник — ви сте пуковник Фалкенхајн, шеф немачког генералног штаба.

— Од куд знате? — запита изненађени цивил.

— Знам, јер ја сам заповедник пука, који је у близини немачке границе.

На то је немачки пуковник, који је у цивилу у тајности хтео да посматра француску утакмицу крилатица морао, хтео не хтео, поћи са својим француским другом на трибину.

Вино без алкохола.

Има ко би се могао алкохола одрећи, али не може да напусти — чашу вина. За таког човека је вино без алкохола — као што се сад већ свугде гради. Или се загревањем млада (слатка) вина (шире) врење у њему обустави, или се већ из преврела, готова вина вештачким путем алкохол извади. Шири (слатком вину) се обично додаје (рескости и свежине ради) мало угљене киселине (као у содној води), а вину без алкохола мало шећера. Така врста вина може се добити у Београду. У Београду има већ и крчма, где се точе само пића без алкохола. („Здрављак“ на теразијама). „Здравље“.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

Нови Сад 13 августа 1910 године.

Пшеница прве каквоће стара — к — п до — к —
Пшеница нова 19 к 40 п до — к — п.
Пшеница средња 18 к 20 п — до к — п
Пшеница лакша 17 к 60 п до — к — п.
Напољица нова — к — п до — к. — п.
Зечам стари 11 к 40 п до — к — п.
Зоб нова 13 к 60 п до — к — п
Кукуруз у арну 10 к 80 п до — к — к
Кукуруз у клипу нов — к — п до — к — к.
Маст 176 к — п до — к — п.
Сланина 174 к — п до 182 к. — п
Сланина паљена 174 к — п до 182 к п.
Пасуљ 20 к — п до 22 к — п
Грашак — к — п до — к — п

Свињи угојени тешки 04 до — п.
Свињи средњи 100 до — п
Свињи лаки . . . 94 до 96 п

Теоци 68 70 по комаду.
Овци пар 20 - 30 кр пар.
Јагњци 48 – 52 по пару.

Стање воде пед Новим Садом

12. августа било је 4 12
13. августа било је. 4 06

ТРАЖИ СЕ

Србин Књиговођа,

за парну стругару, дрвару и паромлин, који потпуно говори и пише: српски, мађарски и немачки. Првенство имају, дрварској струци вични

Илија Војновић и другови,
1123 2 6 Bácsföldvár.

КЊИЖАРНИЦА

МИЛАНА ИВКОВИЋА

у Новоме Саду

ПОТРЕБУЈЕ

ПОМОЋНИКА

1121 2–3

ПРОДАЈЕМ НА ВЕЧИТО

62 ЈУТРА ЗЕМЉЕ

У ШАЈКАШКОМ ЛОКУ

најбоља оранице у близини жељезнице, лепо винград под родом, нову радилицу за рану, и у селу на најлепшем месту **КУЋУ са биртијом**, чардацима, хамбаром и шталом, све или посепце. За цену и услове упитати

Шандора Тапавицу
1099 3–3 **у Новом Саду.**

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

са трафиком и са дозволом точења пића, на врло прометном и главном ћошку у једном мећем месту у Бачкој

продаје се

због другог предузећа одмах. — За услове обратити се на администрацију овог листа под **„Добар посао“.** 1116 3–3

Пољско имање

у величини 36 хектара

ЗИРАТНЕ ЗЕМЉЕ

у две парцеле

продаје се из слободне руке.

Земља је првог квалитета, успевају одлично сви земаљски производи. На истом имању постоји шљивик од 2000 комада дрвета шљива, од којих су 100 комада каламљени. Све су старе 12 година и 100 комада јабука старе 5 година.

Имање је удаљено од жељезничке станице Дивци 20 минута, а од вароши Ми онице 5 минута.

На имању постоји терет управе фондова од 6500 динара.

За услове обратити се сопственику

Драгољубу Николићу
трговцу из Мионице
1097 2–3 округ ваљевски.

РОДИТЕЉИМА

којима на срцу лежи да своје дете у д број кући смештено буде, нека се обрате на одвојена година припознати

ИНТЕРНАТ

у који се и ове године искључиво женска деца примају. За ближа извешћа обратити се администрацији „Заставе“ под шифром „М. Ј.“ 1125 1–2

ИЗДАЈЕ СЕ

намештена соба за самца са храном или без хране, односно ПРИМАЈУ СЕ ДВА ЂАКА НА СТАН И НА ХРАНУ, а издаје се и кост ван куће.

Обратити се на адм. „Заставе“.
11 4 1–2

ПРОДАЈА ЗЕМЉЕ у Каменици.

Продајемо ОДМАХ у Каменици

5¾ јутра оранице.

Купци нека се изволе на нас обратити. 1 42 1 2

Штедно и заложно Деоничко Друштво у МИТРОВИЦИ.

КУЋА са дућаном

и шпецерајске штелаже

на главној улици и добром месту у **Мокрину**

ПРОДАЈЕ СЕ

из слободне руке за 7000 круна.

Упитати у администрацији „Заставе“.
1139 1 3

ПОМОДЕО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

браће ЂОРЂЕВИЋА-НАНЧИЋА

у Велој Цркви

треба 2 МЛАЂА ПОМОЋНИКА који треба та су добри продавци, и да говоре српски, немачки, румунски и мађарски језик. — Ступити за 14 дана или за 6 недеља. 1129 1–2

УЗЕО БИХ 3-4 ЂАКА

У СТАН СА ХРАНОМ

где би могли учити свирати на виолини и гласовиру, даље вежбати се у мађарском и немачком језику. — Стан је у уставној улици бр. 29, близу свим школама.

Драгутин (Кароељ) Молнар, учитељ
1143 1–5

ЗЕМЉА ПОД АРЕНДУ.

Издајем под аренду 17 јутара земље **до Вашкапије**, у мањим парцелама за **ситнеж** на три године.

Емил Губаш.
1126 2–3 руски учитељ.

Кућа и радња на продају.

Кућа налазећа се **у Земуну у Дунавској улици бр. 13.**, у којој се налази шпецерајска радња, која 10 година постоји и добро иде, даље **кућу у улици Новосветској бр. 76.** са великим плацом засађеним са виновом лозом

продаје се из слободне руке.

За услове обратити се на

1084 3–3 **Влајка Смуђа.**

Два Американца СРБИНА!!!

Ради би били **оженити се са добрим и вољним СРПКИЊАМА**, које су кућевно добро васпитане и које знају кућевни ред водити, и уз то да су вичне и шивењу (шнајдерају). Најмилије би нам било кад би се нашле две сестре, или добре две пријатељице које су 18—21 године старе, ми имамо сваки по 23 год. и запослени смо у једној жељезној фмбрици као машинисте где зарађујемо 3 долара, односно 15 кр. дневно, а уз то нам се отвара красна перспектива за будућност.

Српкиње, које су вољне у Америку се удати, нека пошаљу своје слике под знаком **„Америка“** на администрацију „Заставе“, где ће им потпуна дискреција бити загарантована. — Исти младићи су вољни за случај споразума дотичним девојкама путни трошак, односно карту за Америку послати, а у противном случају слике им повратити. — О карактеру и честитости ових младића могли би се заинтересовани упитати код „Српског Родољуба“ односно његовог касира: Servian Patriot S. E. Cor 12. Carson St. Pittsburg, Pa.
1145 1–3

САЛАШ са 43 јутра ораће земље

ИЗДАЈЕМ ПОД ЗАКУП

са свима за економију потребним стајама. За услове обратити се на сопственика

Раду Попова-Милошева
1104 3–3 **Горњи Ковиљ.**

КАЗАН ЗА ПЕЦИВО РАКИЈЕ

удешен по најновијем систему

ПРОДАЈЕМ

по најповољнијој цени.

1114 3–3 **СТЕВА ПО ОВИЋ**
Госпођинци (Boldogasszonyfalva) Bácska.

ПРОДАЈЕ СЕ

ТРГОВИНА МЕШОВИТЕ РОБЕ и ГОСТИОНИЦА.

Трговина межовите робе и гостионица на врло прометном месту. **Продаје се** уз најповољније услове. За исте обратити се на

Михајла Црева
1148 1–3 у Ђулавесу (Славонија).

Ради исплате дугова виших поштењаковића, међу њима и Тодора Недељкова сада из Стапара

ПРОДАЈЕМ НА ВЕЧИТО

40 ЈУТАРА најбоље оранице

више шумске земље „Врачаре“, којој не треба ђубре, — са салашем и свим економским зградама у најбољем стању у хатару општине Жабаљ.

ЂОКА ТАПАВИЦА
1147 1–3 економ Жабаљ.

Мануфактурна и мешовита трговина

Милоша Тодоровића

У СТ. СИВЦУ (Bácska)

потребује једног младог и строго солидног

ПОМОЋНИКА

мануфактурне струке. — Ступање одмах или 1. септембра. 1111 2–2

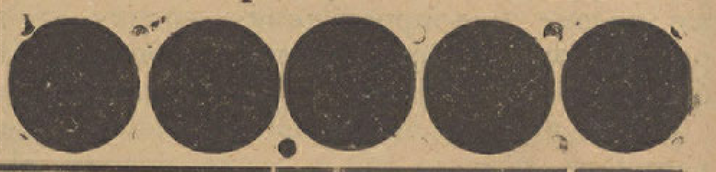

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.